

Boganmeldelser

Trolldhedebanen

En beskrivelse af Danmarks længste privatbane

Af Helge Kjærside, Finn & Steen Christensen
368 sider, stift omslag, rigt ill.
Lokomotivklubben KLK
ISBN 87-980484-1-4 Kr. 399,-
Jernbanebøger best.nr. 0689.

Bogen om Trolldhedebanen var ventet med stor interesse. Næppe var bogen dumpet ind gennem brevsprækken, førend man satte sig og lukkede „den store verden ude“ for at få ro til at fordybe sig i historien om en af landets vigtige kulturbaner. Historien om den 97,4 km lange bane er blevet en sværvægter, både hvad angår sidetal og billeder.

Trolldhedebanen er skrevet af tre hidtil ukendte forfattere, når vi taler om jernbanehistorie. Hver for sig har de i flere år arbejdet med at indsamle materiale til en bog om TKVJ, men hver med sin indfaldsvinkel på banen. Således har Helge Kjærside mest beskæftiget sig med den lokalhistoriske side af TKVJ's historie, mens brødrene Finn og Steen Christensen har haft fokus på banens drift og rullende materiel. Den blandede cocktail må siges at være god.

Alene bogens omfang i tekst og billeder er imponerende, og tre forfattere får da også præsenteret banens og i et vist omfang også egnens historie på en fornem måde. Banen fik ikke mindst betydning for opdyrkning af mange tønder land af den jyske hede, og det vidner udviklingen af flere af stationsbyerne ved TKVJ om, hvilket forfatterne naturligvis har haft fokus

på. Alene afsnittet om TKVJ's stationer og holdepladser fylder lidt over 100 sider, men her savner jeg stof om netop disse stationsbyers udvikling indbyggermæssigt og erhvervsmæssigt.

Specielt er, at det er lykkedes at indsamle materiale om det meste af banens personale, og disse indslag gør ikke bogen mindre interessant.

Selv om bogen har en udmærket afsnitsopdeling, fornemmer jeg, at systematikken om, hvor dette og hint skulle stå, „er skredet en smule“. Det kan derfor være lidt vanskeligt at finde rundt i de mange faktuelle oplysninger.

I en jernbanemonografi skal man selvfølgelig ikke fortie ulykker og sammenstød mellem biler og tog, da denne triste del af historien også skal med, men nogle af de mange citater fra de lokale aviser om knuste biler og tog kunne jeg godt undvære. De er uvæsentlige i banens samlede historie.

Jeg kan varmt anbefale, at man anskaffer den flotte bog, og ovenstående små anmærkninger må absolut ikke fremkalde tvivl herom.

Helge Kjærside, Finn og Steen Christensen har udført et imponerede forskningsarbejde, og med Lokomotivklubben som udgiver gjort det muligt for os andre at læse om endnu en af de lukkede privatbaner. Måske har de fået „blod på tanden“, så de senere kan glæde os med flere jernbanebøger.

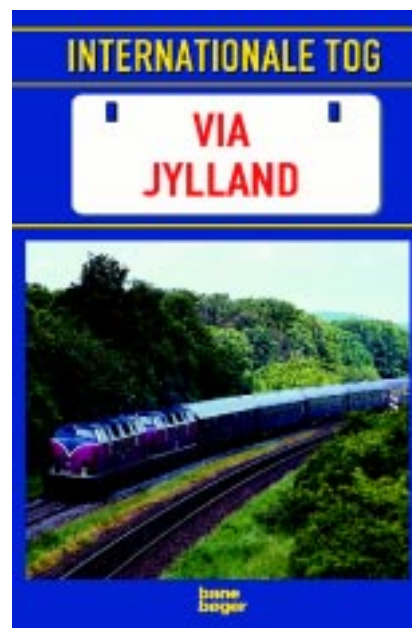
Ole-Chr. Munk Plum

International tog via Jylland

Af Jens Bruun-Petersen og John Poulsen
112 sider, rigt. ill. i s/h og farver
Stift omslag
ISBN 87 8863291-1 Kr. 265,-
Jernbanebøger best.nr. 0287.

Banebøger har netop lanceret den 3. bog i serien om internationale tog i Danmark, og denne gang er turen kommet til forbindelserne gennem Jylland. Modsat 2. bog i serien, „Internationale tog via Øresund“, er der kommet betydelig mere styr på opsætning og billedbehandling. Dette giver et godt helhedsindtryk af bogen.

Bogen kommer fint rundt om alle forbindelserne, og det tydeligt at forfatterne har været vidt omkring for at indsamle stof og materiale. Alle tidsperioderne er fyldigt beskrevet, lige fra den spæde start i 1866, hvor det slesvigske og danske jernbanelnet blev forbundet med hinanden, frem til genåbningen af Tønder-Niebuß strækningen i 2000. Selv bådtoget Englænderen er omtalt, selvom det kan diskuteres, hvor inter-

national toget er i materielmæssig sammenhæng. Tilsvarende burde der måske skelnes mellem egentlige internationale tog og grænseoverskridende tog. Der synes lige lovlig flot at kalde et MR-tog fra Esbjerg til Niebuß for et international tog, når eksempelvis Nord-Express til Paris tilhører samme kategori.

Men disse betragtninger skal bestemt ikke hindre i at købe bogen, for den er absolut læseværdig. Når man kigger billederne igennem, og ser fordums dages lange eksprestog med forskellige udenlandske vogne i oprangeringen, finder man for alvor ud af, hvor national jernbanen er blevet de sidste årtier. Visionerne for international trafik til og fra Danmark er efterhånden yderst beskedne, og bogen illustrerer på glimrende vis, hvor langt det vitterlig er gået tilbage for internationale tog i vort land.

Tommy O. Jensen

Deutsche Bahn im Wandel DR og DB 1989 – 1995

Eisenbahn-Kurier nr. 41
113 sider med mange billeder
Forlaget Eisenbahn-Kurier, Freiburg
EUR 10,- (ca. kr. 75,-)

Specialhæftet „Tyske Baner i forandring“ giver som titlen siger kontante og fyldestgørende tal, datoer og fakta om banerne i forandrings – og opbygningsperiode 1989-1995. Derudover afslutningen af de indre tyske grænser med følgende kæmpearbejde og svimlende udgifter for at få nationen samlet og også jernbanemæssigt.

Et kapitel omhandler de mange såkaldte trafikprojekter i forbindelse med den tyske enhed. Der er et kapitel om banereformen og regionaliseringen og de østtyske smalsporsbaner får også en fin omtale.

Alt i alt et fint hæfte, der på 113 sider kommer hele kompasset rundt og dertil med flotte illustrationer.

Ole Henningsen

1989 – Grenzenlos auf deutschen Schienen

Eisenbahn – Kurier Special 54

Forlaget Eisenbahn-Kurier, Freiburg
106 sider med mange billeder
EUR 10,- (ca. kr. 75,-)

Hæftet "Uden grænser på de tyske skinner" er en tæt og informativ beskrivelse af trafikken i det delte Tyskland mellem 1945-1989. Der er et interessant kapitel om personalet og forholdene i datidens interzonetrafik. Og så er der masser af uhyggelige billeder fra det delte Berlin og det er med den flygtige menneskelige hukommelse ikke så mange år siden – ikke engang 13. Billeder med pigtråd, gitterporte og dødsstribere og så kontrol og atter kontrol.

Også beskrivelse og billeder fra datidens overgangssteder mellem de 2 tyske stater. Og dem var der ikke mange af med henblik på bedre at kontrollere personer og gods. Og endelig oplevelser og billeder fra de euforiske dage i november efter murens fald og begyndelsen af 1990. Hæftet afsluttes med de store trafikprojekter efter mottoet, at det vokser sammen, hvad der hører sammen.

Ole Henningsen

Einst und Jetzt

Eisenbahn Kurier Special 48
114 sider med mange billeder
Forlaget Eisenbahn-Kurier, Freiburg
EUR 10,- (ca. kr. 75,-)

Hvilken forandringsrejse. Eisenbahn – Kurier eller EK – forlagt har givet specialhæfte den meget kontante og efter gennemlæsningen meget sigende titel: Før og nu.

Og hvilke forandringer gennem de sidste 5 årtier. Nogle af billederne er også optaget før verdenskrigen og stort set det samme sted, så læseren får en kontant optisk oplevelse af forandringerne.

De forskellige bidragsydere har levende beskrevet deres barndomsoplevelser med de stedlige togforbindelser og dem sammenligner de med nutidens rejseoplevelser. Og for god ordens skyld bliver nutiden ikke kun beskrevet i lyriske fremskridtstoner, tværtimod. Omfattende rationaliseringer og deraf følgende personalenedskæringer får hårde ord på vejen i det såkaldte service-samfund. Bidragende er pænt fordelt mellem de to tyske nationer og endog Østpreu-

sens meget omfattende smalsporsnet bliver beskrevet. De 11 smalsporede baner i selskabet Ostdeutschen Eisenbahn-Gesellschaft omfattede før 2. verdenskrig omkring 800 kilometer. I dag er der stort set intet tilbage. Alt er nedlagt og de tidligere baner er overbegroet og stort set umulige at se i landskabet. Der er f.eks. gode snapshots fra Hamburg Hbf. og Hamburg-Altona fra før og nu og forandringen er overvældende. Og som sædvanlig er der masser af interessante billeder.

Ole Henningsen

Grenze über deutschen Schienen

Historien om de afbrudte og genetablerede jernbanestrækninger

Af Ralf Roman Rossberg
296 sider med 160 billeder, illustrationer
Forlaget Eisenbahn-Kurier, Freiburg
ISBN 3-88255-829-6
EUR 39,90 (ca. kr. 300,-)

Med murens fald i november 1989 og genforeningen af de to tyske stater starter 3. oktober 1990 bevirkede også radikale og dybtgående forandringer i jernbanetrafikken mellem de to tidligere lande. Tyskland var i 1949 i ordets bogstavelige forstand blevet delt på tværs og fra Slesvig-Holsten i nord og til det nordøstlige Bayern havde en næsten uigennemtrængelig grænse kappet stort set de fleste jernbanelinier øst-vest og kun efterladt ganske få grænseovergangssteder for jernbanetrafikken og først og fremmest af hensyn til persontrafikken til og fra Berlin.

Forfatteren giver en historisk gennemgang af udviklingen op til genforeningen. Historien om de tyske baner i de oprindelige 4 besættelseszoner og den såkaldte interzonetrafik før pengereformen i 1949 med indførelsen af DM m.v. og frem til murens åbning. Og det er bevæget historie med utallige problemer afløst af små og til tider meget små fremskridt mellem de 2 stater.

Og efter 1990 gennemgår forfatteren det enorme projekteringsarbejde med at retablere afbrudte strækninger, nye spor, elektrificering. Et arbejde, der gennem de sidste 12 år har ført til enorme forbedringer i det sammensmeltede land. Der er et fint kortmateriale til alle nævnte strækninger fra nord til syd foruden meget illustrative billeder, der med al tydelighed viser, hvor tæt og brutal grænsen forløb.

Bogen har også en glimrende tidstabel startende fra 1945 og frem til genforeningen foruden uddrag af overenskomsten fra 1971 mellem forbundsrepublikken Vesttyskland og DDR om transittrafik af såkaldte civile personer og gods mellem Tyskland og Berlin. Det er tankevækkende læsning, hvordan to stater med samme folk kunne opføre sig. Og så er det trods alt ikke så lang tid siden!

Ole Henningsen

Videoer om jernbane og bytrafik i Danmark, Norge og Sverige

NYHEDER VINTER 2002

55 min med megen damp, røg og herlig lyd.

Pris 225,-

Filmen begynder i højt tempo med scener fra SJ A 1793. Vi skal også se SJ B 1281 inden vi begiver os til åbenhus i Randers. Vi møder DSB's små F-loko motiver, det gamle K 563 og de store R 946 og E 991. Filmen afsluttes med SJ F 1200 på en tur for järnvägmuseet i Gävle.

SUNDSVALL – ÖSTERSUND MITTLINJEN FRÅN FÖRARPLATS

135 min i hifi/stereo

Pris 200,-

Vi følger med 2 af Tågkompagniets lokomotivførere ombord på persontog 7624 mellem Sundsvall og Östersund. Toget fremfører af TKAB Rc6 18 og er optaget den 26.8.2002 i strålende solskin.

TGOJ T66

55 min i hifi/stereo

Pris 200,-

En film om de to kraftfulde dieselelektriske lok litra T66 fra GM. Lokomotiverne er af den britiske type Class 66. Lokomotiverne ankom til Uddevalla pr. båd i august 2000. Vi følger fremstillingen i Canada til trafik i Sverige, Norge og Danmark. Mange interessante scener, bl.a. fra losningen i Uddevalla, med IKEA-toget og fra førerpladsen.

SVENSKA TÅG, DEL 13

65 MIN I HIFI/STEREO

Pris 200,00

Filmen indeholder vinteroptagelser, Den nye strækning Kallhäll-Kungsängen, Svenska Orientexpressen, Knudepunkt Kolbäck, Rejsetips: Gotland og Ny dampkedel til Polska loket.

Til hver bestilling tillægges porto kr. 20,00 uanset antal film.

Filmene kan købes i abonnement, hvorved porto spares.

Der findes mange flere titler i vort katalog der kan rekvireres fra:

VideoFinkan
Havrevænget 19
4760 Vordingborg
Telefon 5534 6164 eller e-post:
videofinkan@mail.dk
Giro 84 33 55 33

